

O STREDOVEKEJ MYSTIKE

Mistr Eckhart a stredoveká mystika. Praha, Zvon 1993, 371 s.

Nestáva sa často, aby sa na pulloch našich kníhkupectiev objavil knižný titul späť so stredovekou filozofiou. A navyše titul, ktorý sa dá použiť ako študijná literatúra k dejinám filozofie na vysokej škole. K takým zaradujem počin vydavateľstva Zvon v Prahe, vydanie knihy *Mistr Eckhart a stredoveká mystika*.

Celá publikácia je koncipovaná ako výber zo spisov Majstra Eckharta, doplnený o výber z diela jeho pokračovateľov, Henricha Susa a Jána Taulera. Cieľom výberu je predstaviť Eckharta na pozadí jeho doby. Zostavovateľ publikácie Jan Sokol sa preto rozhodol zaradiť do výberu zo spisov Eckharta texty autorov ovplyvňujúcich jeho myslenie i náboženskú kultúru jeho doby. K nim patria Anselm z Canterbury (*Proslogion*), Hugo od sv. Viktora (*O márnosti sveta*), Bernard z Clairvaux (*O láske k Bohu*) a Tomáš Akvinský (*Teologická summa*). Úplnosť zámeru zostavovateľa sa prejavuje aj v stručnom úvode a obsiahlej štúdií Jana Sokola *Majster Eckhart a jeho doba*, zaradenej na začiatok publikácie. Zsvätené sprevádza jej autor čitateľa prostredím, životom, dielom a dedičstvom majstra Eckharta, pripája aj bližšie vysvetlenie kritérií výberu z diel všetkých autorov uvádzaných v publikácii. Je ním presvedčenie zostavovateľa, že „krátke citáty, vytrhnuté z kontextu, často zvädzajú k nesprávnemu chápaniu obsahu a podporujú lacné a povrchné aktualizácie“, ktorým sa chcel zostavovateľ vyhnúť. Preto sa čitateľ stretne s ucelenými textami alebo dlhšími časťami zo zvolených diel, ktoré lepšie vyhovujú čitateľom chápacím dané texty ako predmet štúdia, t. j. ako texty, s ktorými chcú ďalej sami pracovať.

Výber zo spisov Majstra Eckharta zahŕňa jeho *Ponaučenia*, *Knihu božskej útechy*, *Kázne*, *Parižske listy*, *Trojdielny spis*, *Bulu 'In agro dominico'* a *Legendy*. Je to časť z dochovaného teologicko-filozofického diela Majstra Eckharta, ktoré malo pestrý osud. Približuje ho Jan Sokol vo svojej úvodnej štúdií, v ktorej sa neobmedzuje len na výpočet diel Majstra Eckharta, ale uvádza čitateľa do atmosféry stredoveku a vtedajšieho chápania niektorých hermeneutických pojmov, napr. výkladu Písma. Pre Eckharta je charakteristické, že v Písme nachádzal iba to, čo tam hľadal. Písmo mu bolo zásobárňou citátov, o ktoré opieral svoje teologické názory. Z textov jeho kázni vyplýva, že Majster Eckhart bol vynikajúci rečník. Nielen formou, zohľadňujúcou želaný účinok u poslucháčov, ale i obsahom, v ktorom ako leitmotív zaznieva jedna téma: „Všetko, čo má cenu, a čo teda naozaj jestvuje – bytie, pravda, dobro – je Boh, jedno jediné Jedno“, večné Hen Kai Pan novoplatónskych filozofov. Eckhart bol presvedčený, že poslaním a úlohou človeka na svete je, aby uzrel túto božskú Jednotu, aby do nej prenikol a aby sa s ňou spojil. Je to ťažká úloha, ktorá si vyžaduje celého človeka. Tento cieľ je podľa Eckharta dosiahnuteľný, pretože „to najvyššie, čo je v ľudskej duši, sa na božskej jednote priamo podieľa

a zvrchovaný Boh každú dušu bezhranične miluje a netuži po ničom inom, než aby sa jej mohol dať“.

Sú to slová charakterizujúce Eckhartovo mystické náboženstvo, ktoré sa nie vo všetkom zhodovalo s hlavnými prúdmi kresťanskej ortodoxie.

Po prečítaní vsutku zasvätené napísanej štúdie o živote, diele i dobe Majstra Eckharta je čitateľ pripravený pustiť sa do štúdia vybraných častí diel – ako predchodcov či nasledovníkov Majstra Eckharta, Henricha Susa a Jána Taulera, tak i samotného majstra. Príťažlivosť vybraných častí je podmienená rétorickým štýlom Majstra Eckharta, ale i pozoruhodnou kvalitou prekladu, zladujúceho znalosť stredovekých latinských i nemeckých významov teologicko-filozofických pojmov s jazykovými možnosťami modernej češtiny.

Mária Mičaninová

Doc. PhDr. Mária Mičaninová, CSc.
Katedra filozofie a ekonómie
Právnická fakulta UPSŠ
Kováčska 26
O41 80 Košice
SR

SOCIÁLNE PRAVIDLÁ HRY

JOZEF PIEPER: Základní formy sociálních pravidel hry. OIKOYMENH 1994, 62 s.

V posledných desaťročiach sa tak sociológovia, ako aj predstavitelia sociálnej filozofie problematike *sociálnych pravidiel hry* venovali len málo. Tento fakt mal za následok omyly v chápaní obsahu základných foriem spolužitia a podľa slov autora bol jednou z príčin zrodu tohto zaujímavého a rozsahom neveľkého dielka. Tento traktát je prepracovanou a podstatne skrátanou verziou knihy autora, ktorá vyšla v roku 1931 pod rovnakým názvom.

Základnou tematickou líniou práce J. Piepera je zdôraznenie vzájomného prelínania legitímnych základných foriem spolužitia a odmietnutie romantického preceňovania ktorejkoľvek z nich. Štruktúra traktátu zodpovedá jeho zámeru ukázať vzájomné prepojenie a prekrývanie pravidiel hry jednotlivých foriem spolužitia v konkrétnej sociálnej skutočnosti a to, že žiadna z nich nemôže existovať v „čistej“ podobe.

Za základ jednotlivých foriem združovania pokladá autor trojjedinosť podstaty človeka. Každý človek vo svojej konkrétnej existencii predstavuje niečo všeobecné, niečo,